

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

De secundo

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

& maturè molitur, quod per ipsos progressu temporis operari cogitavit.

Esaü & Jacob in utero materno calcibus se invicem petebant, Gen. 25. v. 22. Phares & Zaran cum jamjam in lucem edendi essent, unus manum utero exersuit, cui obstetrix filium coccineum alligavit, Gen. 38. vers. 28. seqq. De Athanasio Episcopo Alexandrino memorant historiæ, quod in pueritia ludens cum aliis pueris per ludum & jocos Episcopus creatus fuerit, qui & reliquos ordinavit, Diaconos & Presbyteros constituit. Omen hoc fuit, quod Episcopus olim futurus erat. Tradunt alii sancto Ambrosio nato & in cunisposito, examen apum advolasse, & cunas circumsepsisse, quo mellea ipsius eloquentia denotata est. S. Nicolaus vix in mundum venerat, quin jejunium & abstinentiam sectatus diebus Mercurii & Veneris ubera fugere noluit. Hinc rectè Salomo: Ex studiis intelligitur puer, num munda & recta sint opera ejus, Prov. 20. v. 11.

De Secundo.

Fuit Elisabethæ partus, sequitur Zachariæ hymnus, qui duabus partibus absolvitur, ut sunt

1. *Doxologia.* Hæc enim est piorum indoles & natura, ut gratias agant semper pro omnibus in nomine Domini nostri Jesu Christi, Deo & Patri, Ephes. 5. vers. 20. Exod. 15. vers. 1. 2. Judic. 5. vers. 3. 1. Sam. 2. vers. 1. Imitemur hæc exempla, & quando benedicimur in terris, iterum benedicamus Domino in cælis, hæc est voluntas Dei in Christo Jesu in vobis, 1. Thess. 5. v. 18.

Tria verò maximè notabilia in *δοξολογία* ista occurrunt:

1. *Objecti celsitudo.* Nam ad Deum ve-

rum & vivum se convertit, qui est principalis author omnium beneficiorum tam corporalium quàm spiritualium, Jac. 1. vers. 17. & Deum Israelis vocat, non quod alius sit Israelis, & alius gentilium Deus, Rom. 3. vers. 29. sed tum propter patefactionem, quia posteris Israelis sese peculiariter in verbo manifestavit, Psalm. 147. vers. 19. Esa. 31. vers. 9. tum propter fœderis pactionem, quod cum Abrahamo, Isaaco & Jacobo inierat, Gen. 17. vers. 7. tum etiam propter Messiaë promissionem, qui ex ipsorum prosapia oriundus erat, Genes. 22. vers. 18. 26. vers. 3. 28. vers. 13. 14. hodie verò Deus est omnium illorum, qui vestigiis Abrahamæ insistant, Rom. 4. vers. 11. seqq. & spirituales Israelitæ sunt, Rom. 2. vers. 29. quod solatium certè efficacissimum est in omnibus tribulationibus. Est quidem Deus Salvator omnium hominum, maximè tamen fidelium, 1. Tim. 4. v. 10. Cur ergò trepidemus? Si Deus pro nobis, quis contra nos? Rom. 8. vers. 31.

2. *Beneficiorum magnitudo,* quorum tria Zacharias deprædicat, ut sunt:

1. *Gratiosa visitatio.* In græco habetur vocabulum *ἐπισκέψατο*, quo propriè talis visitatio significatur, qualis est Medici, quando venit ad ægrotum. Totum genus humanum in lethali peccatorum morbo, imò in spiritali morte latebat, sed venit Christus tanquam verus Medicus, & assumpta humana carne proprio suo sanguine medicinam paravit. Hæc est gratiosa visitatio quam Zacharias hinc tantoperè extollit. Verè languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portavit, vulneratus est propter iniquitates nostras, disciplina pacis nostræ super eum, & per livorem ejus lanati sumus, Esa. 53. v. 4. seqq.

Aaa 2

2. Glo-

2. *Gloriosa liberatio.* Nam redemptionem præstitit plebi suæ, inquit porro Zacharias, & in præterito loquitur, more Prophetarum, qui non rarò futura ob immortam certitudinem per præterita describunt. Redemptio illa clamat captivitatem, in qua detinebamur à Diabolo, 2. Tim. 2. v. 26. Col. 1. v. 13. sed Deus redemptionem fecit, mittendo filium in carnem, & submitiendo legi, ut eos, qui sub legè erant, redimeret, Gal. 4. v. 4. 5. videtur Zacharias hoc desumpsisse ex Pl. III. v. 9. ubi Messias in abstracto redemptio vocatur, quod Paulus etiam imitatus est, 1. Cor. 1. v. 30. non sine peculiari emphasi, quia per seipsum nos redemit, Act. 20. v. 29. Ebr. 1. vers. 3. c. 9. vers. 12. Hoc agnoscamus & gratà mente celebremus, ingeminantes, illud Pauli 1. Corinth. 15. vers. 57.

3. *Victoriosa propugnatio.* Non derelinquet nos orphanos, postquam opus redemptionis perfecit, sed masculè descendet contra omnes adversitates, hinc Zacharias addit: Erexit nobis cornu salutis in domo David pueri sui. Per cornu illud Christus intelligitur, qui est

1. *Cornu virtutis, Ein Machthorn.* Cornua propriè sunt animalium, quorum robur, virtus & pulchritudo in iisdem potissimùm consistit. Hinc in Scripturis per cornua denotatur

1. *Regnorum eminentia,* quia animalia, quæ magnis cornibus instructa sunt, reliquis dominantur, Dan. 7. v. 21. 8. v. 7. Apoc. 17. vers. 3.

2. *Robur & potentia,* quia robur animalium est in cornibus ipsorum, quibus se defendunt & contra adversarios pugnant: Ita Sedekias Pseudopropheta cornua sibi ferrea conficiebat, cum indicare vellet Ababo,

quod robore suo Syros debellaturus sit, 1. Reg. 22. v. 11.

Hæc omnia ad Christum pulcherrimè applicari possunt, quem Zacharias idèd cornu appellat, (1.) quia est Rex Regum & Dominus Dominantium, Apoc. 19. v. 16. & regnum cepit à diabolis, quod reliqua omnia comminuit, Dan. 2. v. 44. (2.) quia infinitam habet potentiam ab æterno ut Deus, & in tempore accepit ut homo, Mat. 28. vers. 18. Hinc cornu illud non dicitur jacere, sed erectum esse, quo promptitudo Christi denotatur. Sicut enim animalia cornua sua erigunt, quando pugnare volunt: Ita Christus erectus est ad pugnam pro nobis, quem igitur timebimus? Portæ inferorum non prævalebunt contra nos, Matth. 16. v. 18.

2. *Cornu salutis, Ein geistlich Kirbhorn.* Per cornua etiam decor & pulchritudo in Scripturis exprimitur, quam cornua etiam ex parte animalibus conciliant. Ita legitur de Mose, quod splenduerit curis faciei ejus, ubi in hebræo & vox Keren, ex cuius spuria interpretatione originem duxit, quod Mosi vulgò cornua appinguntur, cum tamen nihil aliud quàm splendor & fulgor faciei denotetur, quem ex 40. dierum conversatione cum Deo contraxerat. Quò sine dubio etiam Jobus respexit, dum filia suæ perquam speciosa à cornu nomen dedit Keren habuch, quod cornu conversationis significat, Job. 42. v. 14.

Hoc itidem Christo congruit, qui est splendor gloriæ paternæ, Ebr. 1. v. 3. candor lucis æternæ, Sap. 7. v. 16. lux mundi, Joh. 8. v. 12. & speciosissimus formâ præ filiis hominum, Pl. 45. v. 3. non solum propter exteriorem corporis pulchritudinem, sed etiam, ac vel maximè propter interior-

ref

rem sanctitatem, Dan. 9. v. 24. propter gloriam & decorem; quo Pater cœlestis ipsum coronavit, Ps. 8. v. 6. & propter acquisitionem justitiæ, quæ nostra coram Deo pulchritudo est, Ps. 45. v. 14. 15. hinc non simpliciter cornu vocatur, sed cornu salutis erectum in domo David, quia verus Jesus est, salvans populum suum à peccatis, Matt. 1. v. 21. Domus David est typus Ecclesiæ. Sicut enim Messias Davidi peculiariter promissus, & ex ejus semine in tempore natus est: Ita nemini conferuntur beneficia Messias, nisi qui in domo David, id est, in Ecclesia versatur, ibi cornu illud erectum est. Si igitur virtutem & salutem, protectionem & benedictionem ab eo impetrare desideras, ad domum Davidis te confer, ut sis membrum Ecclesiæ, extra quam non est salus. Qui enim crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit, qui verò non crediderit, condemnabitur, Marc. 16. v. 16.

3. *Fontis amplitudo*, qui trina se scaturigine exonerat:

Prima est *divina veritas*, v. 70. 71. Promiserat Deus semen benedictum contrituum caput serpentis, Genes. 3. vers. 15. quam promissionem repetiit à seculo per os Prophetarum, & multis modis B. Patribus confirmavit. Quia igitur verax est, imò ipsa veritas, idè voluit hanc promissionem benignissimè implere, & per Messiam ex manu spiritualium nostrorum hostium nos potentissimè liberare. Cœlum & terra transibunt, sed verbum Domini manet in æternum, Luc. 21. v. 33.

Gaudete pii, præstabit Dominus quod promisit. Timete verò impij, infliget pœnas, quas prædixit, in utroque verax est, tum in pollicendo, tum in comminando, nec ul-

lum unquam verbum in terram cecidit, quod locutus est, 1. Reg. 8. v. 56.

Secunda, *divina bonitas*, ad faciendam misericordiam cum Patribus nostris, inquit porro Zacharias. Nihil meriti erant Judæi vel Patres eorum nisi iram & supplicium. Solius igitur misericordiæ fuit, quod eos in peculium suum adoptavit, & Messiam ex illorum semine nasci voluit. Ergò misericordia Dei fons est, ex quo spiritualis liberatio ad nos descendit. Vidit Deus nostram miseriam, vidit nos jacere oppressos aeterno malo, vidit neminem angelorum vel hominum posse nobis auxiliari, indetandum est misericordia cor ejus, & sine ullo nostro merito talem invenit redemptionem, quæ neque justitia, neque misericordia ejus violata est, Ebr. 9. vers. 12. Hinc cum Jeremia exclamare possumus: Misericordiæ Domini, quod non consumpti sumus, quia non defecerunt miserationes ejus, Thr. 3. v. 22.

Tertia, *divina fidelitas*, quàm confirmat

1. *Testamentum*, quod cum Abrahamo erexit, Genes. 17. vers. 4. quomodo hujus fœderis sui posset oblivisci, cum de eo scriptum sit, memor est in æternum testamenti sui, Ps. 111. v. 9.

2. *Juramentum*. Suffecisset nuda promissio, sed ex abundantia sacramentum addidit, Gen. 22. v. 16. 17. 18. Cordatus homo servat, quod juratâ fide promisit; quanto magis Deus, qui ipsa veritas est, & non mutatur, Mal. 3. v. 6.

Nobiscum quoque pactum inivit Deus in baptismo, & nos cum illo: hinc baptismus à Petro stipulatio bonæ conscientiæ vocatur, 1. Pet. 3. v. 21. ut recordemur stipulationis reciprocæ, & bonam conscientiam retineamus,

mus, in quibus illud fœdus consistit. Nec tantum inquit, sed insuper jurejurando voluntatem suam benevolam confirmavit, Ezech. 33. vers. 11. Johan. 16. vers. 23. quis igitur ambigeret? Ebr. 6. v. 17. 18.

4. *Finis vestitudo*, qui consistit in hoc, ut sine timore de manu inimicorum liberati, serviamus Deo in sanctitate & justitia omnibus diebus vitæ nostræ. Hoc sine Christus nos redemit, ut essemus *λαός περιούσιος*, zelotes bonorum operum, Tit. 2. v. 14. & membra nostra exhiberemus Deo arma justitiæ, Rom. 6. v. 13. Hoc fieri debet

1. *Lætanter*, absque timore servili, spiritu hilari, & spontaneo. Nam timor non est in amore, 1. Johan. 4. vers. 18. & quia nos servi non amplius sumus, sed amici, Johan. 15. vers. 15. servilis timor meritò à nobis exulare debet, spontanea Deo obedientia probatur, Psalm. 110. vers. 3. Psalm. 51. vers. 14.

2. *Amanter*, ita ut modum observemus, quo ipse sibi serviri vult, nimirum in sanctitate & justitia. Per sanctitatem cultus divinus & virtutes primæ tabulæ, per justitiam autem charitas erga proximum, & virtutes secundæ tabulæ intelliguntur. Ut enim ergà Deum sanctos, sic erga proximum nos justos esse oportet, ut faciamus aliis, quod nobis fieri volumus, Matth. 7. vers. 12.

3. *Constanter*, *πᾶσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν*, omnibus diebus vitæ nostræ, ut inquit Zacharias, tempore prospero & adverso. Quid enim juvat manum aratro admovere, & postea retrospicere? Luc. 9. v. 62. Perseverantia opus est, sine qua nemo salvus erit, Matth. 10. v. 22.

Tantum de doxologia. Sequitur

II. *Prophetia*, de officio Johannis Baptista, cujus describitur hic

I. *Designatio*. Et tu puer, inquit Zacharias, Propheta altissimi vocaberis. Propheta aliàs sunt in Scripturis, qui futura annunciant, & partem etiam muneris politici sustinent, ut Moyses, Samuel, &c. in genere tamen omnes qui Scripturam purè explicant, & mysteria fidei utiliter proponunt, hoc titulo insigniuntur, Act. 13. v. 1. 1. Cor. 13. v. 2. Ephel. 4. v. 11. Priori modo Johannes non fuit Propheta, quod expressè fatetur, Joh. 1. vers. 21. Posteriori verò modo fuit Propheta, & plus quàm Propheta, Matth. 11. vers. 9. (1) quia exaltatione sua Christum prænuñciavit adhuc in utero conclusus. (2) quia habitus fuit ab omnibus Propheta, Matth. 21. vers. 26. (3) quia fuit interpres V. T. & ejus vaticinia ac typos exposuit, dicens: Ecce agnus Dei, qui tollit peccata mundi, Joh. 1. v. 29.

En Vos mei, Zacharias gloriatur in isto titulo, quod filius ejus Propheta altissimi futurus erat. Quinam erant Propheta? abjecti & despecti coram mundo. Hoc probat Eliæ exilium, Elaiæ contemptus, & martyrium, Jeremiæ præcipitium, Michæ colaphus, Ezechielis ludibrium, 1. Reg. 19. vers. 3. Esa. 57. vers. 4. Jerem. 11. vers. 19. 38. vers. 6. 1. Reg. 22. vers. 24. Ezech. 33. v. 31. nihilominus exultat hic Zacharias, ob id cum primis, quod filiolus regens natus ad officium propheticum à Deo segregatus erat. Hodie pauci inveniuntur, qui ita affecti sunt. Valet jam *πολυθρόνητος* illud:

Dat Galenus opes, dat Justinianus honores,

Pontificat Moses cum sacco per civitatem.

Nemo est ex ditioribus, qui filium aliquem Deo ad officium Propheticum consecret, sed pauperitate & contumelia deterrentur

rentur omnes, hinc heroum filia noxæ, pauperes verò gubernant mundum tam in choro, quam in foro, 1. Cor. 1. v. 26. 27.

II. *Operatio*, quæ duplex, Erit enim

1. *Præcursor*, qui viam Domino parare debet. Hoc ipsum præstitit Iohannes, juxta vaticinia, Mal. 3. v. 1. Esa. 40. v. 3. Primò pœnitentiæ prædicatione. Secundò, baptisimi inchoatione. Tertiò, Christi demonstratione.

Si Christus adhuc hodie in corda nostra ingredi debet, oportet ei viam parari per concionem pœnitentiæ. Non ingreditur Christus per gratiam, nisi Iohannes viam ipsi parat per pœnitentiam. Proinde si fideles Iohannis Baptista successores conciones pœnitentiæ acuunt, statuamus per illas viam Christo parari, qui libenter in corde humiliato & contrito habitare solet, Esa. 66. v. 2. & corpus peccatis subditum non introibit Sap. 1. v. 4.

2. *Præceptor*, qui scientiam salutis dabit plebi ejus, ut porriò inquit Zacharias. Hoc effectum dedit Iohannes, quando per verbum Evangelii homines ad verum Dei salutem h. e. ad Christum deduxit, & veram salutis viam ipsis commonstravit. Illa scientia salutis consistit

1. *In peccatorum remissione*. Consentit Paulus Rom. 4. vers. 6. 7. 8. Hoc contra Pontificios probè notandum est, qui salutem nostram consistere docent in iustitia propria inhaerente, vel actuali. Sed illa profectò imperfecta est, & contaminata, tanquam pannus menstruata, Esa. 64. vers. 6. adeoque coram Dei iudicio consistere non potest, Psalm. 143. vers. 3. Manet ergò conclusum Pauli Ephel. 2. vers. 8. gratiâ salvati estis per fidem, & hoc non ex vobis, Dei donum est, non ex operibus, ne quis

glorietur. Si autem ex gratia, jam nõ ex operibus, aliàs gratia nõ esset gratia, Rom. 11. v. 6.

2. *In meriti Christi applicatione*. Id quod Zacharias innuit, quando viscera misericordiæ divinæ deprædicat, in quibus visitavit nos oriens ex alto. Hic oriens ex alto Christus est, sol justitiæ, Malach. 4. v. 2. nos sedebamus in tenebris & regione mortis, Esa. 9. vers. 1. amiseramus lucem divinæ cognitionis & justitiæ, conclusi in carcere peccati, & mortis tenebris adjudicati: Sed viscera misericordiæ divinæ super nos commota sunt, noluit nos Deus æterno exitio relinqui, sed misit filium, qui tanquam oriens ex alto nos visitavit, & spiritualem non minus quàm æternam lucem nobis attulit, Johan. 1. vers. 9. 8. vers. 12. quisquis igitur credit in filium non peribit, sed vitam æternam habebit, Joh. 3. v. 16.

3. *In via pacis ambulatione*. Via justitiæ est via pacis. Nulla enim major pax conscientia, quàm cum per fidem in Christum Deo reconciliati sumus, & conscientiam habemus pacatam, quæ non reprehendit nos, 1. Iohan. 3. vers. 21. hoc iuge convivium est, Proverb. 15. vers. 15. In hac via pacis non curremus absque offensa, pedes sæpe labascunt, & titubant, requiritur ergò ut Deus nos ditigat, ne lapsu aliquo præoccupemur, Galath. 6. vers. 1. & si fortè cadimus, quod iustis etiam contingit, Prov. 24. vers. 16. protinus tamen resurgemus, juxta promissionem, Psalm. 37. vers. 24. tunc aliquando sedebimus in pulchritudine pacis & in tabernaculis fiducia, & in requie securitatis, Esa. 32. v. 18.

De Tertio.

R Estat pars III. nimirum *consequens e-*
ventus, ubi describitur

1. *Modus*